

WAT KUNNEN WE
LEREN VAN DE
NATUUR
VOOR EEN BETERE
TOEKOMST?

BELEEF HET
IN MUSEON-
OMNIVERSUM

museon
omniversum

**EDUCATIEF
PROGRAMMA
2023-2024**

**PRIMAIR
ONDERWIJS**

INHOUD

MUSEON-OMNIVERSUM

- 04 Jij bent de toekomst
- 05 Wetenschap & Technologie

EDUCATIEF PROGRAMMA

- 06 Groep 1 & 2
- 08 Groep 3 & 4
- 10 Groep 5 & 6
- 14 Groep 7 & 8

- 18 Wat je verder wilt weten
- 20 Onze tarieven

◆ The Art
The Culture
The Hague.

WE ARE ONE PLANET!

Bij Museon-Omniversum draait alles om de aarde, de mens en een duurzame toekomst.

Museon-Omniversum inspireert met haar programmering One Planet nieuwe generaties om zich in te zetten voor een leefbare aarde voor iedereen. Dit doen wij o.a. met een interessant, educatief aanbod voor primair en voortgezet onderwijs. Wil je de leerlingen spelenderwijs iets bijbrengen over duurzame ontwikkeling? Boek dan een museumles of educatieve tour en combineer die met een grootbeeldfilm! Je leerlingen zullen geïnspireerd en met veel nieuwe kennis naar huis gaan.

In deze folder staat een uitgebreid aanbod per groep beschreven, maar we denken graag met je mee. Neem contact op voor de mogelijkheden en de versterkende combinatie van museumles met grootbeeldfilm.

= Cultuurschakel

= Wetenschap & Technologie

In dit educatief programma zijn een aantal lessen en films uitgelicht. Kijk voor alle programma's op onze website: www.museon-omniversum.nl/onderwijs

Jij BENT DE TOEKOMST

ONE PLANET EXPO

In het museum kunnen de leerlingen, in kleine groepjes, op 2 manieren een ontdekkingsreis langs de 17 werelddoelen van de Verenigde Naties maken. Ze ontdekken voor welke uitdagingen we in de wereld staan, zoals voedseltekort, megasteden, overbevissing en racisme.

ONE PLANET TOUR

Met de One Planet Tour gaan leerlingen van groep 7 en 8 langs de doe-stations, waar ze filmpjes, foto's en collectie-items zien en opdrachten maken. Ze ontdekken hoe ze zelf aan de doelen kunnen bijdragen en welke onderwerpen zij belangrijk vinden.

STRIPPENKAART

Naast de tour is er ook een strippenkaart met 17 vragen, waarbij de leerlingen bij elk duurzaam doel hun mening geven. Bij de doe-stations ponsen ze een gaatje in de kaart bij hun antwoord. Na afloop laten ze de kaart uitlezen in een apparaat en ontdekken ze wat voor type wereldburger ze zijn:

een natuurbeschermer, mensenhelper, of misschien juist een optimist. Alles is goed!

Deze kaart is geschikt voor leerlingen van groep 5 t/m 8.

NOW! CHALLENGE

Leerlingen uit groep 6, 7 en 8 kunnen ook aan de slag in de bruisende tentoonstelling NOW! waar ze voorbeelden van duurzame ontwikkeling en innovaties zien, maar vooral zelf de handen uit de mouwen steken!

Ze ontdekken op thema's als bouwen, natuur, kleding en voeding hoe ze samen de wereld eerlijker maken en leefbaar houden. Ontdek bijvoorbeeld hoe een tiny house eruit ziet, waar kleding vandaan komt en welke keuzes er in de keuken te maken zijn.

De klas gaat, onder begeleiding van de juf of meester in groepjes, aan de slag met missies die ze moeten volbrengen. Door samen te werken en dingen te doen, gaan de leerlingen uitdagingen aan en denken na over oplossingen.

SPECTACULAIRE GROOTBEELDFILM

In de Dome programmeren wij spectaculaire grootbeeldfilms. Zie en beleef de mooiste en meest bijzondere plekken op aarde! Doordat de filmbeelden om je heen op een koepelscherm zo groot als een half voetbalveld te zien zijn, lijkt het alsof je er zelf bij bent! Je bepaalt als docent (van minimaal 25 leerlingen) zelf wanneer je welke film wilt zien. De films duren circa 50 minuten.

MET DE KLAS OP RUIMTEREIS

Je kunt vanaf groep 7 & 8 ook een interactieve Planetariumles boeken. Maak een indrukwekkende ruimtereis langs de Melkweg, planetenstelsels, de zon en miljoenen sterren. Sterrenkundigen van de Nederlandse Onderzoekschool voor Astronomie geven deze les op het niveau van de klas.

OOK VOOR WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE KOM JE BIJ ONS

Wij vinden het belangrijk dat leerlingen zich vanaf jonge leeftijd thuis voelen in de technische en wetenschappelijke wereld en een nieuwsgierige en onderzoekende houding ontwikkelen. Wetenschap & Technologie (W&T) komen daarom op allerlei plekken bij ons aan bod.

Onze W&T-lessen gaan uit van onderzoekend en ontwerpend leren en maken gebruik van de museale collectie om zo de leerlingen te enthousiasmeren voor uiteenlopende onderwerpen.

Onze W&T-lessen herken je aan dit symbooltje:

GROEP 1 & 2

OVERZICHT

MUSEUMLESSEN

- **Ittuk, de kleine Inuit**
Hoe is het om te leven op de Noordpool?
- **Red de zeedieren!**
Wat vind je in de zee en op het strand?
- **Reis naar de ruimte**
Hoe word je een astronaut?
- **Verzamelen!**
Hoe doe je dat?

VERZAMELEN!

Hoe doe je dat?

Hoe doe je dat? De één verzamelt mooie stenen, de ander veren. Museon-Omniversum begon al meer dan 100 jaar geleden met verzamelen. In een kist zitten bijzondere voorwerpen. Kom je ontdekken welke voorwerpen het zijn?

Na binnenkomst starten de leerlingen vrij snel met een verzameling maken. Hoe doe je dat? Wat past er bij elkaar en waarom? Door naar elkaars verzameling te kijken, zien ze dat er veel manieren van verzamelen zijn: op kleur, op vorm, op soort en op herkomst. Hoe heb jij verzameld?

Daarna ontdekken ze een paar bijzondere voorwerpen en maken ze een tentoonstelling van hun verzameling. Misschien ontstaat er op school wel een mooie tentoonstelling van jullie eigen verzamelingen!

GROEP 3 & 4

OVERZICHT

MUSEUMLESSEN

Op expeditie

Een ontdekkingsreis langs de collectie

Laat je tanden zien!

Ontdek de verschillende vormen van tanden en kiezen

Wilde dieren in Nederland

Maak een landschap voor mens en dier samen

Elektriciteit voor beginners

Zelf stroom laten werken

UITGELICHT

LAAT JE TANDEN ZIEN

Ontdek de verschillende vormen van tanden en kiezen

Elk kind vanaf circa 6 jaar krijgt te maken met 'wisselen': ze krijgen een blijvend gebit. Maar wist je dat dieren ook 'wisselen'? Het gebit is van levensbelang. Maar waarom zijn tanden en kiezen zo verschillend van vorm: scherp en puntig of juist plat?

De leerlingen maken opdrachten met behulp van echte dierenkaken van onder andere een paard, leeuw, schaap en haai, en ontdekken de verschillende vormen en functies van een gebit. Natuurlijk bestuderen ze ook hun eigen gebit.

GROEP 5 & 6

OVERZICHT

MUSEUMLESSEN

- **Dinosaurussen en andere fossielen**
Onderzoek versteende resten van dieren en planten
- **Aan de slag als archeoloog**
Ontdek prehistorisch Den Haag
- **Magnetisme: aantrekken of afstoten**
Waarom plakt een magneet aan een koelkast?
- **Weer en klimaat**
Wat heeft dat met elkaar te maken? Ontdek verschillende klimaten
- **Duurzaam bouwen**
Ontdek hoe je een milieuvriendelijk huis kunt maken

DOME

Turtle adventure

Secrets of the Sea

Bugs!

WEER EN KLIMAAT

Wat hebben die met elkaar te maken? Ontdek verschillende klimaten

In een korte introductie en met een proefje leren de leerlingen wat 'het weer' is. Daarna gaan ze zelf op onderzoek uit binnen het thema klimaat. In kleine groepjes kiezen ze vragen uit die ze gaan beantwoorden. Deze vragen gaan over koude en warme, droge klimaten.

Welke dieren hebben last van klimaatverandering? Hoe komt het dat een ijsbeer goed tegen de kou kan? Wat deed de Hopi-stam om het te laten regenen? Waarom kun je in droge grond geen planten verbouwen?

Aan het einde van de les delen de leerlingen de antwoorden met elkaar.

SECRETS OF THE SEA

Klaar voor een ontdekkingsstocht onderwater? Duik mee! Het enorme koepelscherp van Museon-Omniversum verandert in een groot, exotisch onderwaterparadijs. Leerlingen leren over het cruciale belang van mariene biodiversiteit om onze oceanen gezond te houden.

Hier leven enkele van de vreemdste en meest spectaculaire wezens van de oceaan. Van schattige dwergzeepaardjes en slimme inktvissen tot mantaroggen, tijgerhaaien en een kokosnootoctopus. Sta oog in oog met een verbazingwekkende reeks mariene wezens, die je nog nooit eerder zag. Secrets of the Sea toont hoe zeedieren van elkaar afhankelijk zijn om te overleven.

GROEP 7 & 8

OVERZICHT

MUSEUMLESSEN

Wat zijn jouw kinderrechten?

Leer er 10 wat beter kennen

Aardbevingen en vulkanen

Waar komen ze voor en waar ontstaan ze?

Klimaatstudio

De gevolgen van klimaatverandering ver weg en in Nederland

Kind in oorlog (maart, april, mei)

Over kinderen in oorlogstijd, vroeger en nu

DOME

Meet the Universe

Interactieve planetariumles

Volcanoes

BBC's Antarctica

America's Music

The Arctic: Our Last Great Wilderness

Secrets of the Sea

EXPO TOURS

One Planet Tour

Ontdek de duurzame ontwikkelingsdoelen.

Zie pagina 4.

ONLINE

Gratis alle duurzame doelen ontdekken?

Doe de online challenge met je klas op: dedagvandaag.oneplanet.nl

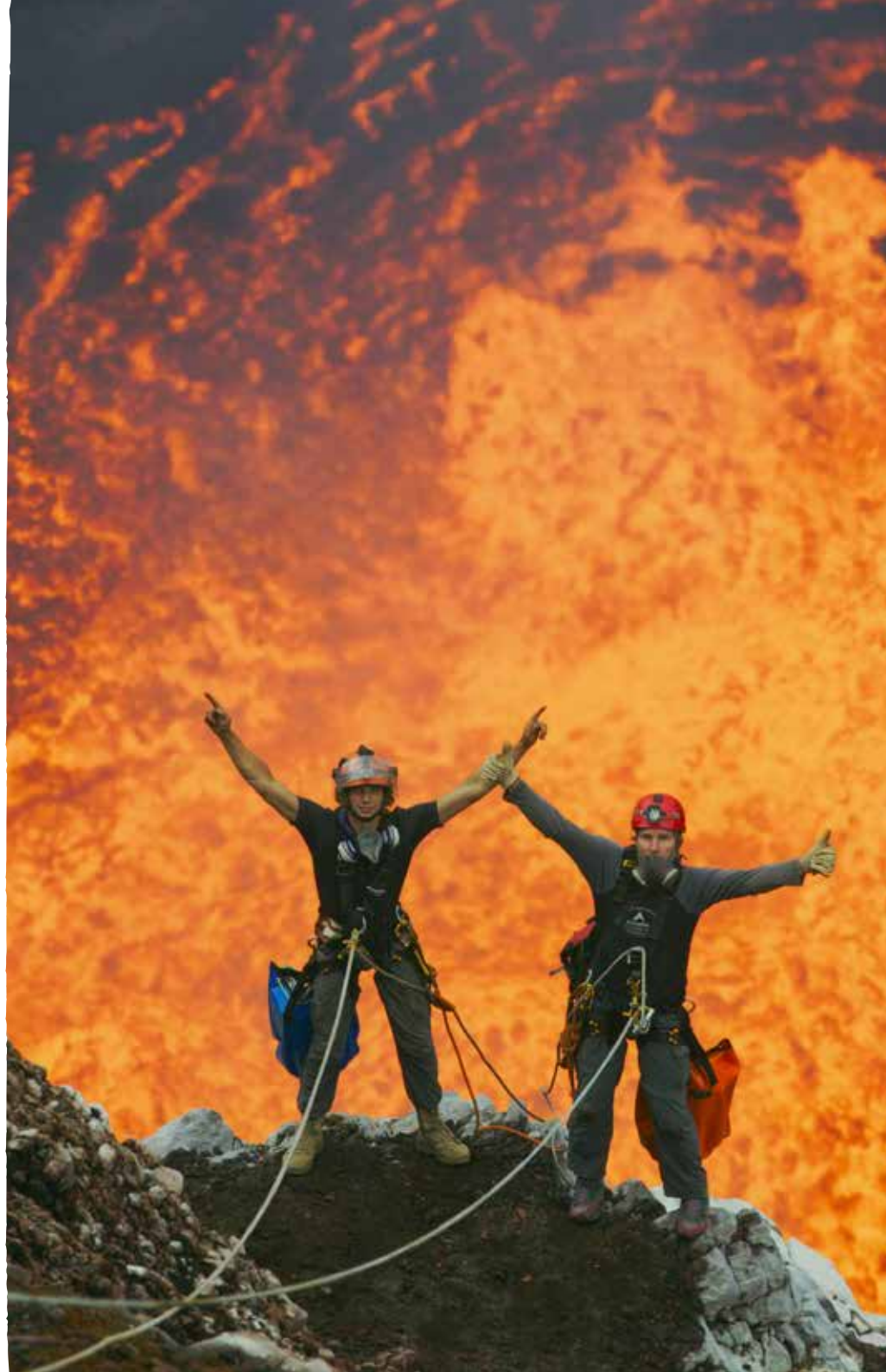

WAT ZIJN JOUW KINDERRECHTEN?

Leer er 10 wat beter kennen

Op een speelse en actieve manier verdiepen de leerlingen zich in 10 belangrijke kinderrechten. Elke groep verzamelt voorwerpen die over een kinderrecht gaan. Daarna verdiepen ze zich in concrete situaties waarbij de 10 kinderrechten en hun verzamelde spullen een rol spelen. Ze vormen er een mening over en delen die met anderen. Aan het eind krijgen ze voor de klas een overzicht mee van alle kinderrechten. Leuk voor in de klas!

VOLCANOES

De film Volcanoes neemt de leerlingen mee naar de actieve en inactieve vulkanen overal ter wereld. Al miljarden jaren hebben vulkanen onze wereld gesmeed tot de vorm die we vandaag kennen, met bijzondere ecosystemen en unieke dieren.

National Geographic-fotograaf Carsten Peter neemt ons mee op avontuur terwijl hij foto's maakt aan de rand van actieve vulkanen in Indonesië, afdalt naar lavameren in Vanuatu en geisers in Ethiopië bezoekt. Ook bezoeken we de archeologische stad Pompeï, die tijdens een vulkaanuitbarsting in 79 na Christus werd begraven. Tot slot, nemen we een kijkje op de bodem van de oceaan bij de hydrothermale bronnen en zien we de gevolgen van de Kilauea-uitbarsting op Hawaï in 2018.

WAT JE VERDER WILT WETEN

ONS EDUCatieve AANBOD

Volg een museumles, boek een educatieve tour en/of ga naar onze indrukwekkende Dome voor een spectaculaire film of interactieve planetariumles. Combinaties van bovenstaande opties zorgen voor een onvergetelijke ervaring!

RESERVEREN

Schoolbezoeken vraag je aan via www.museon-omniversum.nl/onderwijs. Als Haagse school reserveer en beheer je lessen, met of zonder busvervoer, via het account van de school. Heeft de school nog geen account, maak dat dan aan via de website (button: 'direct een les reserveren').

Maximaal aantal leerlingen:

Les: Regulier onderwijs: 32

Speciaal onderwijs: 18

Film: 300

Verzekerd zijn van de les/film die jij wilt op het moment dat jij wilt?

Reserveer dan zoveel mogelijk vóór 18

september 2023. Reserveren na deze datum is mogelijk, maar wellicht zijn de mogelijkheden dan wat beperkter.

HOE GAAT DE LES?

De les duurt 75 minuten. Je krijgt les van een van onze ervaren docenten. Ze beginnen om 9:15 uur en om 10:45 uur. Wanneer de school buiten Den Haag ligt en deze tijden niet haalbaar zijn, neem dan contact met ons op.

SPECIAAL ONDERWIJS

Wij denken graag met je mee als je twijfelt over welke les het beste past.

CONTACT

Reserveren en busvervoer

Marjolijn Janssen & Doenja Schutte

Telefoon: 070 - 33 81 463

E-mail: scholen@oneplanet.nl

www.museon-omniversum.nl/onderwijs

BUSVERVOER

Wij verzorgen het busvervoer, vanaf 25 leerlingen, voor Haagse scholen. Mocht je minder leerlingen in de groep hebben, dan adviseren we om nog een groep aan te melden, voor een andere les op hetzelfde tijdstip.

Lukt dat niet, dan kan de busreis gewoon doorgaan. Wel brengen we de kosten voor 25 leerlingen in rekening. Heb je hulp nodig of vragen over het vervoer? Neem contact met ons op.

School buiten Den Haag en busvervoer nodig? BAB-VIOS kent de weg naar Museon-Omniversum!

Telefoon 0174 - 315 090 of e-mail info@babviostouringcars.nl.

ONZE TARIEVEN

Deze speciale onderwijstarieven* kunnen wij alleen hanteren als er vooraf een reservering wordt gemaakt.

Les

€ 4,00 per persoon

75 minuten met museumdocent.

Tarief o.b.v. min. 25 / max. 32 leerlingen

m.u.v. speciaal onderwijs.

Het minimum van 25 leerlingen geldt niet wanneer er een combinatie is van les en film of tentoonstellingsbezoek.

Tentoonstellingsbezoek

€ 4,00 per persoon

Vanaf groep 5, met educatief materiaal.

Dome film

€ 4,00 per persoon

50 minuten per film. Tarief o.b.v. min. 25 / max. 300 leerlingen.

Wanneer je met minimaal 25 leerlingen komt, kun je zelf een film uitkiezen. Jullie keuze horen we graag bij de boeking.

Interactieve planetariumles (Dome)

€ 4,00 per persoon

50 minuten. Tarief o.b.v. min. 25 leerlingen / max. 2 klassen tegelijk.

Bij schoolreizen kunnen wij museumlessen aanbieden tot maximaal 4 klassen.

Een combinatie van 2 onderdelen:

€ 7,00 per persoon

Ca. 2,5 uur verblijf.

Een combinatie van 3 onderdelen

€ 9,00 per persoon

Ca. 4,5 uur verblijf.

Deze combinatie is best een intensieve uitdaging en pas aan te raden vanaf groep 6. Wanneer je twijfelt of ze dit aan kunnen, neem dan gerust contact met ons op.

Busvervoer (scholen Den Haag)

Per leerling € 4,50

Kleine groepen (12-18 personen)

€ 75,00 per bus

PROJECTEN

Werkweek Wilhelminaoord

(voorbereiding)

€ 4,00 per leerling

Deze les is alleen beschikbaar in combinatie met een bezoek aan School in Bos en niet via de website aan te vragen. Je ontvangt van ons een uitnodiging voor de les.

*) Alle hiervoor genoemde bedragen voor lessen, films, projecten en busvervoer zijn inclusief BTW. Onder voorbehoud van tussentijdse prijswijzigingen.

ONE PLANET WERKT SAMEN MET

Cultuurschakel:

Bij ons aanbod staat aangegeven welke museumlessen ook aan te vragen zijn via Cultuurschakel: www.cultuurschakel.nl

Cultuurmenu:

In het aanbod van het Cultuurmenu verzorgt Museon-Omniversum de volgende museumles voor groep 5: Romeinen langs de grens, de influencers van de oudheid

Deze les is alleen aan te vragen via het Cultuurmenu: www.cultuurmenu.nl

COLOFON

Museon-Omniversum

Stadhouderslaan 37

2517 HV Den Haag

Telefoon algemeen: 070 - 33 81 338

www.museon-omniversum.nl

Samenstelling

Museon-Omniversum

Ontwerp en opmaak

Simone Marchetti

Fotografie

Museon-Omniversum,

tenzij anders aangegeven

Druk

Impressed print & sign, Pijnacker

Oplage

1000

April 2023

CONTACT

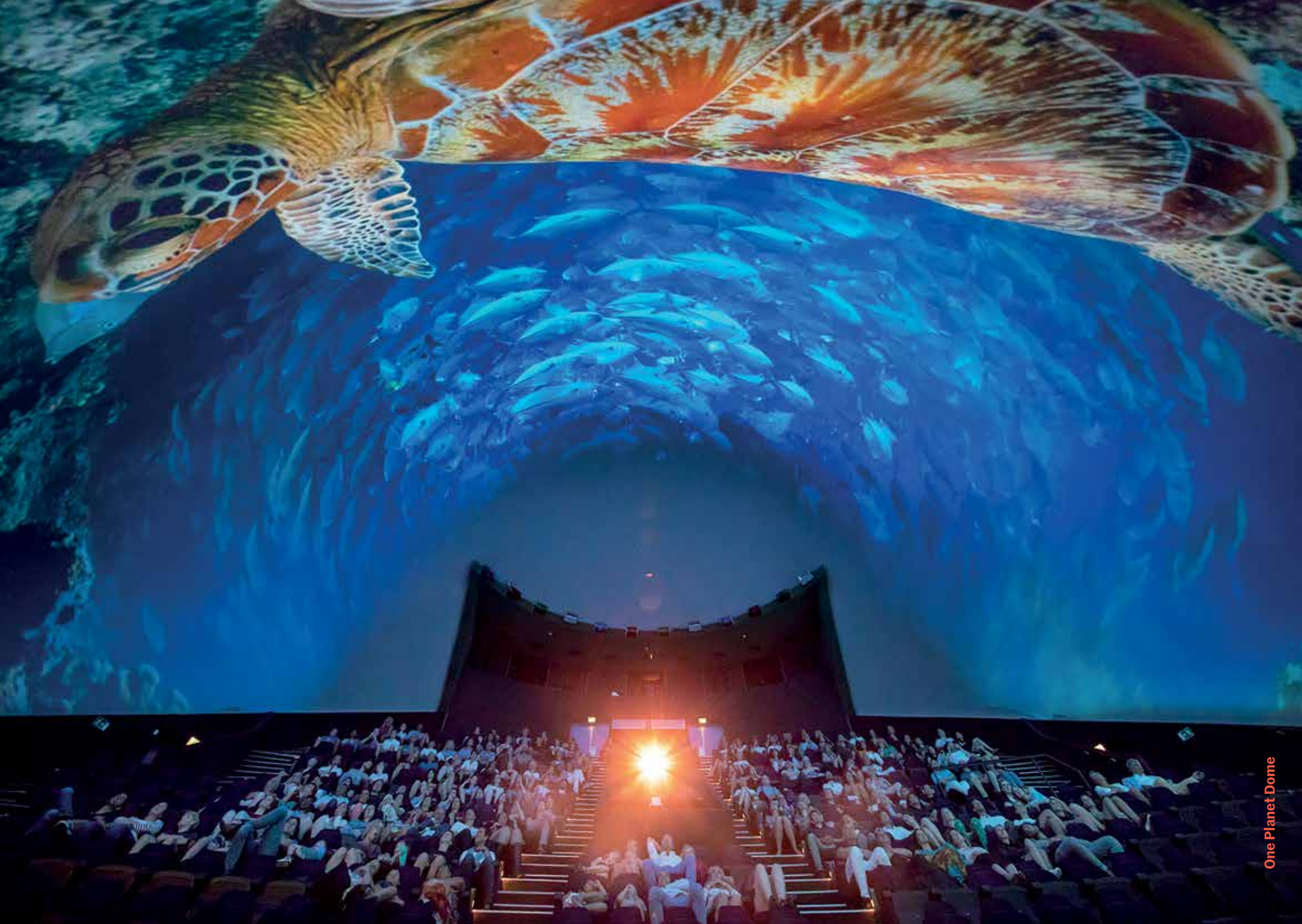
Reserveren en busvervoer

Marjolijn Janssen & Doenja Schutte

Telefoon: 070 - 33 81 463

E-mail: scholen@oneplanet.nl

www.museon-omniversum.nl/onderwijs

MUSEON-OMNIVERSUM

STADHOUDERSLAAN 37
2517 HV DEN HAAG

070 33 81 338
WWW.MUSEON-OMNIVERSUM.NL

WAT VOOR
WERELDBURGER
BEN JIJ?

WE ARE
ONE PLANET